

ПІДСУМКИ ІНТРОДУКЦІЇ КОРМОВИХ ТА ХАРЧОВИХ РОСЛИН В ДЕНДРОПАРКУ ПРИКАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Дендрологічний парк Прикарпатського університету заснований у 1970 р. За три десятиліття тут інтродуковано і створено колекції, які нараховують понад 900 видів [1, с.44], форм і сортів кормових, зернових, бобових, овочевих, ефірно-олійних, лікарських, рідкісних і зникаючих рослин флори Карпат, декоративно-квіткових та деревних рослин.

Наукова робота в основному була присвячена вивченню генофонду харчових рослин, багато з яких вирощуються населенням Прикарпаття, вивченню луко-пасовищних трав природної флори та інтродукованих трав'янистих видів. Крім того, створювались колекції різного профілю (сільсько-господарських, лікарських рослин), які використовуються в процесі навчання студентів.

Колекція кормових рослин складається з ділянок луко-пасовищних трав, створених протягом 25 років своєї наукової діяльності засновником дендропарку проф. Павликом З.Ю.

Останніми з природної флори Карпат було відібрано і вивчено 13 господарсько-цінних високопродуктивних сортів злаково-бобових трав, які пройшли сортовипробування, районовані і впроваджені в сільськогосподарське виробництво. Це Райграс високий Карпатський, Костриця лучна Високогірна, Буркун білий Верховинський, Тимофіївка лучна Карпатська, Лядвинець рогатий Монастирський та ін. У 2001 році зареєстрований новий сорт Костриці червоної Менчульської, яка в даний час вирощується в шістьох областях України. Даний сорт виведений М.Пауком та О.Куцелою.

Колекція лікарських рослин нараховує 180 видів рослин місцевої та інтродукованої флори. Закладений розсадник на площі 0,36 га. Також створена колекція декоративно-квіткових рослин, яка включає 35 сортів одно-, дво- та багаторічних трав'янистих рослин. Крім того закладена ділянка рідкісних і зникаючих видів флори Карпат і Прикарпаття, які занесені до Червоної книги України. Це арніка гірська, тирлич жовтий, горицвіт весняний, родіола рожева, конвалія звичайна та ін. Близько половини площі дендропарку займають деревні насадження (арборетум, фруктовий сад, захисні смуги та інші деревні насадження). На 2002 рік у дендропарку нараховується близько 200 деревних видів і форм.

Серед наукових здобутків дендрологічного парку найбільшого значення набули виведені сорти кормових трав. Ці сорти широко застосовуються в кормовому виробництві Прикарпаття і за межами краю (Прибалтійській держави, Польща, Німеччина, Монголія).

В цілому колекційні ділянки і розсадники дендропарку Прикарпатського університету – це скарбниця генофонду природної і культурної

флори, база наукових досліджень та навчально-виховного процесу. Завдяки наявності хорошої наукової бази у студентів університету виховується любов до рідної природи. Студенти природничого факультету та педагогічного інституту проходять практичні заняття з ботаніки і зоології, основ сільського господарства, методики природознавства, з декоративного квітництва і садівництва.

Дендрологічному парку ім. З.Ю. Павлика Прикарпатського університету ім. В. Стефаника присвоєний статус загально-державного заповідного об'єкту України.

1. Фурдичко О.І., Паук М.Ф. Лікарські та медоносні рослини Галичини. – Львів: Світ, 1998. – 128 с.

Oksana Kutsela

SUMMARY OF INTRODUCTION OF PEOPLE AND ANIMALS FOODING PEANTS OF PRECARPATHIAN UNIVERSITY'S DENDROPARK

The Precarpathian university's dendropark was found in 1970 y. During 30 years a lot of collection was introduced and made. They including more than 300 species, forms of animals fooding, sercals beens, vegetables, ether-oil, medicine and rare forms of plants of Carpathian mountains, decorative flowered trees and buches.

Надія Шумська

ПОШИРЕННЯ ТА БІОМОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ *TRAPA NATANS L.* В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Водяний горіх плаваючий (*Trapa natans L.*) з родини (Trapaceae) – третинний реліктовий вид, занесений до Червоної книги України (1996), в зв'язку з різким скороченням чисельності. Це – однорічна водяна рослина з плавучою розеткою листків, тонким галузистим стеблом, довжина якого залежить від глибини водойми, і нитчастими коренями, якими вона закріплюється на дні водойми. Плаваючі листки ромбовидні, шкірясті, із зубчастими краями і довгими черешками 1-10 см завдовжки, що мають помітне потовщення з повітроносною тканиною, яка сприяє утриманню листків на воді. Підводні листки лінійні, супротивні, вони швидко опадають, а асиміляційну функцію виконують перисторозсічені підводні додаткові органи, що виростають на їх місці. *T. natans* цвіте в травні. Квітки дрібні, білі, з подвійною оцвіткою, самозапильні. Плоди темно забарвлені, з чотирма рогатими виростами. Насіння зберігає схожість кілька років. Насіння їстівне, має лікувальні властивості [1, с.660; 4, с.145].